

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра цивільного та господарського права

ЗАТВЕРДЖЕНО
Факультет юридичний
«18» червня 2026 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО

Галузь знань	J «Транспорт та послуги»
Спеціальність	J2 «Готельно-ресторанна справа та кейтеринг»
Освітня програма	«Готельно-ресторанна справа»
Факультет	юридичний
Розробник	Олексій ПІДДУБНИЙ, завідувач кафедри цивільного та господарського права, доктор юридичних наук, професор

Опис навчальної дисципліни

Дисципліна «Господарське право» на другому (магістерському) рівні вищої освіти формує у здобувачів глибокі знання правового регулювання господарських відносин у сфері готельно-ресторанного бізнесу. Вивчаються правові засади створення та діяльності суб'єктів господарювання, організаційно-правові форми підприємництва, особливості укладення договорів, господарсько-правова відповідальність та вирішення спорів. Особлива увага приділяється нормам, що регламентують діяльність у сфері послуг. Курс сприяє формуванню компетентностей для юридично обґрунтованого прийняття управлінських рішень у професійній діяльності менеджерів готельно-ресторанної сфери.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	
Освітній ступінь	<i>Магістр</i>
Спеціальність	<i>J2 «Готельно-ресторанна справа та кейтеринг»</i>
Освітня програма	<i>«Готельно-ресторанна справа»</i>
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Вибіркова
Загальна кількість годин	150
Кількість кредитів ECTS	5
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	<i>Екзамен</i>
Показники навчальної дисципліни для денної форми здобуття вищої освіти	
	Денна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	1
Семестр	2
Лекційні заняття	<i>30 год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>
Лабораторні заняття	-
Самостійна робота	<i>90 год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	<i>4 год.</i>

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою є формування у здобувачів глибоких знань правового регулювання господарських відносин у сфері готельно-ресторанної справи шляхом вивчення правових засад створення та діяльності суб'єктів господарювання, організаційно-правових форм підприємництва, особливостей укладення договорів, господарсько-правової відповідальності та вирішення спорів, формуванню компетентностей для юридично обґрунтованого прийняття управлінських рішень у професійній діяльності менеджерів готельно-ресторанної сфери.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру готельно-ресторанної справи

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК9. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших принципів недоброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій, використовувати міждисциплінарні дослідження аналізу стану розвитку глобальних та локальних ринків готельних та ресторанних послуг для розв'язання складних задач розвитку готельного і ресторанного бізнесу.

СК 7. Здатність до підприємницької діяльності.

СК 13. Здатність здійснювати бізнес-планування діяльності осель сільського зеленого туризму, формулювати завдання, пов'язані з екологічністю діяльності суб'єктів готельно-ресторанного бізнесу.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Розробляти і приймати ефективні рішення з питань розвитку суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики, забезпечувати їх реалізацію, аналізувати і порівнювати альтернативи, оцінювати ризики та імовірні наслідки їх впливу.

ПРН 13. Здійснювати бізнес-планування осель сільського зеленого туризму, досліджувати світові і вітчизняні екологічні вимоги до засобів розміщення та закладів ресторанного господарства.

ПРН 14. Діяти у відповідності з принципами неприпустимості корупції та будь-яких інших принципів недоброчесності.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	тижні	усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.
<i>Змістовий модуль 1. Господарське право як галузь права та види суб'єктів господарювання</i>							
Тема 1. Поняття, предмет та джерела права	1-2	18	4	4			10
Тема 2. Господарські правовідносини	2-3	18	4	4			10
Тема 3. Основні напрями та форми участі держави і місцевого самоврядування у сфері господарювання	4-5	28	4	4			20
Тема 4. Технічне регулювання у сфері господарювання. Стандарти ISO в господарській сфері	6-7	26	4	2			20
Разом за модулем 1		90	16	14			60
<i>Змістовий модуль 2. Загальні правові засади здійснення господарської діяльності</i>							
Тема 5. Поняття та види суб'єктів господарського права	8-9	20	4	6			10
Тема 6. Порядок утворення суб'єкта господарювання	10-12	20	4	6			10
Тема 7. Припинення діяльності суб'єктів господарювання. Банкрутство	12-15	20	6	4			10
Разом за модулем 2		60	14	16			30
Усього годин		150	30	30	-	-	90

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття, предмет та джерела права	4
2	Тема 2. Господарські правовідносини	4
3	Тема 3. Основні напрями та форми участі держави і місцевого самоврядування у сфері господарювання	4
4	Тема 4. Технічне регулювання у сфері господарювання. Стандарти ISO в господарській сфері	4
5	Тема 5. Поняття та види суб'єктів господарського права	4
6	Тема 6. Порядок утворення суб'єкта господарювання	4
7	Тема 7. Припинення діяльності суб'єктів господарювання. Банкрутство	6
	Разом:	30

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття, предмет та джерела права	4
2	Тема 2. Господарські правовідносини	4
3	Тема 3. Основні напрями та форми участі держави і місцевого самоврядування у сфері господарювання	4
4	Тема 4. Технічне регулювання у сфері господарювання. Стандарти ISO в господарській сфері	2
5	Тема 5. Поняття та види суб'єктів господарського права	6
6	Тема 6. Порядок утворення суб'єкта господарювання	6
7	Тема 7. Припинення діяльності суб'єктів господарювання. Банкрутство	4
	Разом:	30

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття, предмет та джерела права	10
2	Тема 2. Господарські правовідносини	10
3	Тема 3. Основні напрями та форми участі держави і місцевого самоврядування у сфері господарювання	20
4	Тема 4. Технічне регулювання у сфері господарювання. Стандарти ISO в господарській сфері	20
5	Тема 5. Поняття та види суб'єктів господарського права	10
6	Тема 6. Порядок утворення суб'єкта господарювання	10
7	Тема 7. Припинення діяльності суб'єктів господарювання. Банкрутство	10
8	Разом:	90

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- реферати;
- презентації та виступи на наукових заходах.

7. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамену та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
<i>Змістовий модуль 1. Господарське право як галузь права та види суб'єктів господарювання</i>		
Лекція 1. Поняття, предмет та джерела права		-
Семінарське заняття 1. Поняття, предмет та джерела права	ПРН 1, 14. Формулювати власне визначення права та охарактеризувати його основні ознаки. Порівнювати правові норми з іншими соціальними нормами (мораль, традиції, релігійні). Здобувачі навчаться пояснювати сутність права, розрізняти правові норми серед інших соціальних регуляторів та аргументовано обґрунтовувати власну позицію.	5
Семінарське заняття 2. Поняття, предмет та джерела права	ПРН 1, 14. Аналізувати систему джерел господарського права України. Оцінювати роль Конституції України, законів та підзаконних актів у регулюванні господарських правовідносин. Здобувачі здатні класифікувати джерела господарського права, аналізувати їх значення та застосовувати у вирішенні практичних правових ситуацій.	5
Самостійне завдання 1.	ПРН 1. Опрацьовуватимуть наукову літературу та нормативно-правові акти з теми лекції. Складатимуть таблиці, в яких порівнюватимуть основні джерела господарського права за юридичною силою, сферою дії та значенням. Здобувачі вміють самостійно працювати з правовими джерелами, аналізувати їх зміст і систематизувати інформацію для подальшого використання у професійній діяльності.	7
Лекція 2. Господарські правовідносини		-
Семінарське заняття 3. Господарські правовідносини	ПРН 1, 13. Охарактеризуйте ознаки господарських правовідносин та наведіть приклади їх виникнення у сфері готельно-ресторанного бізнесу. Визначте склад учасників таких правовідносин та їх правовий статус. Здобувачі вміють розпізнавати та аналізувати господарські правовідносини, визначати їх елементи та тлумачити правовий статус суб'єктів.	5
Семінарське заняття 4. Господарські правовідносини	ПРН 1, 13. Розгляньте конкретну господарську ситуацію (казус) і визначте, які правовідносини виникають між сторонами. Визначте, які правові норми регулюють ці відносини та як вони застосовуються на практиці.	5

	Здобувачі здатні застосовувати знання про господарські правовідносини для аналізу практичних ситуацій та вирішення правових задач.	
Самостійне завдання 2.	ПРН 1, 14. Ознайомтеся з положеннями Господарського кодексу України, що регулюють господарські правовідносини. Складіть схему або таблицю, що відображає елементи господарських правовідносин: суб'єкти, об'єкт, зміст, підстави виникнення. Здобувачі вміють ідентифікувати елементи господарських правовідносин, працювати з нормативно-правовими джерелами та узагальнювати інформацію в структурованій формі.	7
Лекція 3. Основні напрями та форми участі держави і місцевого самоврядування у сфері господарювання		-
Семінарське заняття 5. Основні напрями та форми участі держави і місцевого самоврядування у сфері господарювання	ПРН 1, 13. Проаналізуйте основні напрями державного регулювання господарської діяльності в Україні. Обґрунтуйте необхідність втручання держави у ринкові механізми з прикладами з готельно-ресторанної сфери. Здобувачі розуміють роль держави в господарюванні, здатні аналізувати напрями її втручання та застосовувати ці знання в професійному контексті.	5
Семінарське заняття 6. Основні напрями та форми участі держави і місцевого самоврядування у сфері господарювання	ПРН 1, 13. Охарактеризуйте форми участі органів місцевого самоврядування у регулюванні господарських процесів. Визначте особливості правового статусу комунальних підприємств у системі господарських відносин. Здобувачі здатні ідентифікувати форми впливу місцевого самоврядування на господарську діяльність та пояснювати правові засади функціонування комунального сектора.	5
Самостійне завдання 3.	ПРН 1, 13. Ознайомтеся з розділами Господарського кодексу України, що регламентують участь держави та органів місцевого самоврядування у господарській діяльності. Підготуйте коротке аналітичне повідомлення (1–2 сторінки) про роль державного і муніципального сектора у розвитку готельно-ресторанної сфери. Здобувачі вміють знаходити та аналізувати правові норми, оцінювати вплив держави й місцевого самоврядування на господарську діяльність у конкретній галузі.	7
Лекція 4. Технічне регулювання у сфері господарювання. Стандарти ISO в		-

господарській сфері		
Семінарське заняття 7. Технічне регулювання у сфері господарювання. Стандарти ISO в господарській сфері	ПРН 1, 13, 14. Проаналізуйте значення технічного регулювання у забезпеченні якості та безпеки продукції та послуг у господарській діяльності. Охарактеризуйте основні положення стандартів ISO та їх застосування у готельно-ресторанному бізнесі. Здобувачі розуміють роль технічного регулювання та стандартів ISO у господарюванні, здатні аналізувати їх вплив на якість і конкурентоспроможність послуг.	5
Самостійне завдання 4.	ПРН 1, 13, 14. Ознайомтеся з основами законодавства України про технічне регулювання. Підготуйте короткий огляд його ролі у контролі якості продукції та послуг у сфері громадського харчування. Здобувачі вміють аналізувати нормативно-правові акти у сфері технічного регулювання та визначати їх вплив на якість господарської діяльності.	7
Самостійне завдання 5.	ПРН 1, 14. Дослідіть один із стандартів ISO (наприклад, ISO 9001 або ISO 22000), який застосовується у готельно-ресторанній справі. Опишіть його основні вимоги та переваги впровадження для підприємства. Здобувачі здатні інтерпретувати зміст міжнародних стандартів ISO, оцінювати їхню ефективність і практичну цінність для галузі послуг.	7
Модульний тест 1.		30
Всього за модулем 1		100
<i>Змістовий модуль 2. Загальні правові засади здійснення господарської діяльності</i>		
Лекція 5. Поняття та види суб'єктів господарського права		-
Семінарське заняття 8. Поняття та види суб'єктів господарського права	ПРН 1, 14. Охарактеризуйте основні ознаки суб'єктів господарського права та відмінності між ними. Наведіть приклади суб'єктів у сфері готельно-ресторанного бізнесу та визначте їх правовий статус. Здобувачі вміють класифікувати суб'єктів господарського права, аналізувати їхні ознаки та юридичний статус.	5
Семінарське заняття 9. Поняття та види суб'єктів господарського права	ПРН 1, 13, 14. Порівняйте господарські товариства, державні підприємства та фізичних осіб-підприємців як суб'єктів господарського права. Оцініть переваги та обмеження кожної організаційно-правової форми у сфері послуг. Здобувачі здатні порівнювати різні види суб'єктів господарювання та обґрунтовано оцінювати їхню доцільність у професійній діяльності.	5
Семінарське заняття 10. Поняття та види суб'єктів	ПРН 1, 13. Розгляньте ситуацію: відкриття ресторану як суб'єкта господарювання. Визначте, яку організаційно-правову форму доцільно обрати,	5

господарського права	та обґрунтуйте свій вибір з точки зору законодавства. Здобувачі вміють застосовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань у сфері підприємництва.	
Самостійне завдання 6.	ПРН 1, 13. Вивчіть законодавчі акти, що регулюють статус різних суб'єктів господарського права, та підготуйте короткий звіт із порівнянням їх прав і обов'язків у сфері готельно-ресторанного бізнесу. Здобувачі вміють самостійно аналізувати правове регулювання суб'єктів господарського права та застосовувати знання для розуміння їх ролі у господарській діяльності.	10
Лекція 6. Порядок утворення суб'єкта господарювання		-
Семінарське заняття 11. Порядок утворення суб'єкта господарювання	ПРН 1, 13. Охарактеризуйте основні етапи створення суб'єкта господарювання відповідно до чинного законодавства України. Обговоріть юридичні документи, необхідні для реєстрації підприємства у сфері готельно-ресторанного бізнесу. Здобувачі знають порядок утворення суб'єктів господарювання та вміють визначати комплект документів для реєстрації бізнесу.	5
Семінарське заняття 12. Порядок утворення суб'єкта господарювання	ПРН 1, 13. Розгляньте приклади організаційно-правових форм господарюючих суб'єктів і визначте особливості їх реєстрації. Проаналізуйте переваги та недоліки кожної форми з огляду на специфіку готельно-ресторанної справи. Здобувачі вміють порівнювати правові форми суб'єктів господарювання та оцінювати їхні переваги з точки зору практичного застосування.	5
Семінарське заняття 13. Порядок утворення суб'єкта господарювання	ПРН 1, 13, 14. Проаналізуйте судову практику або приклад із життя щодо проблем, що можуть виникати під час реєстрації суб'єкта господарювання. Обговоріть можливі способи подолання таких труднощів. Здобувачі здатні виявляти та аналізувати проблемні ситуації в процесі утворення підприємств і пропонувати шляхи їх розв'язання.	5
Самостійне завдання 7.	Опрацюйте нормативно-правові акти, що регламентують порядок створення суб'єктів господарювання в Україні, і складіть покрокову інструкцію для реєстрації підприємства у готельно-ресторанній сфері. Здобувачі вміють систематизувати правову інформацію та застосовувати її для практичного оформлення процесу утворення господарюючого суб'єкта.	10
Лекція 7. Припинення діяльності суб'єктів господарювання.		-

Банкрутство		
Семінарське заняття 14. Припинення діяльності суб'єктів господарювання. Банкрутство	ПРН 1, 13. Охарактеризуйте основні підстави та процедури припинення діяльності суб'єктів господарювання відповідно до законодавства України. Обговоріть особливості ліквідації підприємств у готельно-ресторанній сфері. Здобувачі розуміють правові механізми припинення діяльності підприємств і вміють застосовувати знання для аналізу практичних ситуацій.	5
Семінарське заняття 15. Припинення діяльності суб'єктів господарювання. Банкрутство	ПРН 1, 13. Проаналізуйте поняття банкрутства та його основні етапи. Розгляньте процедури банкрутства на прикладі конкретного суб'єкта господарювання. Здобувачі здатні ідентифікувати ознаки банкрутства, розуміти правові наслідки та порядок проведення відповідних процедур.	5
Самостійне завдання 8.	ПРН 1, 13. Вивчіть нормативно-правові акти, що регулюють банкрутство і припинення діяльності суб'єктів господарювання, та підготуйте аналітичну записку з основними процедурами і їх впливом на бізнес у сфері готельно-ресторанного сервісу. Здобувачі вміють аналізувати законодавство, систематизувати інформацію та оцінювати вплив процедур припинення діяльності на практичну діяльність підприємств.	10
Модульний тест 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота		(M1 + M2)/2 * 0,7 ≤ 70
Екзамен		30
Всього за курс		(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Порушення академічної доброчесності не допускається. Дотримання академічної доброчесності студентами та відповідальність за її порушення регулюються Положенням про академічну доброчесність у

	Національному університеті біоресурсів і природокористування України. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік тощо) навчання може відбуватись дистанційно на навчальній платформі Elearn та в он-лайн режимі з використання інтернет-платформ за погодженням із викладачем навчальної дисципліни і деканом факультету

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1094>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1094>);
- Методичні рекомендації з дисципліни «Господарське право» для студентів заочної форми навчання ВСП «Рівненський фаховий коледж НУБіП України» та ВСП «Мукачівський фаховий коледж НУБіП України», ОС «Молодший спеціаліст», спеціальність 081 «Право» : методичні рекомендації / уклад. Л. О. Панькова. - К., 2023. - 119 с.
- Методичні рекомендації до лекційних та семінарських занять з дисципліни «Господарське право» для студентів ОС «Бакалавр» відокремлених структурних підрозділів факультету аграрний менеджмент спеціальності 073 «Менеджмент» : методичні рекомендації / уклад.: В. П. Олексюк, О. Ю. Піддубний. - К., 2023. - 139 с.
- Методичні рекомендації по підготовці до семінарських занять з дисципліни «Господарське право» у дистанційному режимі навчання для студентів ОС «Бакалавр», спеціальність 081 «Право» : методичні вказівки / уклад. Л. О. Панькова. - К., 2022. - 120 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні

- Косінова К. С. Господарсько-правове забезпечення аутсорсингових відносин у національній економіці : монографія. Харків : Право. 2020. 200 с.
- Господарське право: навч. посібник / укл. А.А. Бутирський. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 144 с.
- Мілаш В. С. Господарське право: навч. посіб. для підготовки до іспитів. 7-е вид., змін. Х.: Право, 2021. 402 с.
- Єгоричева С. Б., Лахижа М. І. Публічно-приватне партнерство в посткомуністичних країнах: Монографія. Київ: ІПК ДСЗУ, 2020. 304 с.

Додаткові

1. Актуальні теоретичні та практичні проблеми відшкодування моральної шкоди потерпілим працівникам від нещасних випадків на виробництві або професійних захворювань : монографія / за наук. ред. О. М. Ярошенка. Харків : Юрайт, 2022. 272 с.
2. Договірне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів: Тетарчук І.В. ; Видавництво: ЦУЛ , 2020. 260 с.
3. Господарське право: навч. посібник / укл. А.А. Бутирський. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 144 с.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України / Офіційний веб-портал парламенту України. Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua/>
2. Кабінет Міністрів України / Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/>